

Izhaja
vsak drugi in četrti
četrtek v mesecu.

Naročnina
stane
80 kr. na leto.

Posamezne številke
se dobivajo po 5 kr.

GLASNIK

Naročnino in dopise
pošiljajte uredništvu
»Glasnik«
Cesta v Mestni Log 4.

Oglasila
delavcev, ki nimajo
dela, ali delo-
dajavcev, ki iščejo
delavcev, se vspreje-
majo zastoj!

Krščanski delavci, združite se!

Štev. 27.

V Ljubljani, 9. decembra 1897.

Letnik III.

Baklja v socijalistično gnezdo.

Socijalni demokratje so zadnji čas svojo košatost se precej zvišali. Moško se drže kot petelin, ko je z dvorišča pregnal svojega nasprotnika. Mi smo premagali celo večino v državnem zboru, mi smo dosegli, da se je zbor zaključil in mi smo vrgli B a d e n i j a. Mi — povsod mi! Tako pišejo po svojih listih, tako govoré za vsakim ogrom. Zraven pa vpijejo: Pokażite kaj in povejte, kaj so naredili vaši zastopniki. Nič, prav nič, vse, kar je narejenega, je naredila socijalna demokracija. Poglejmo torej, s čim se bahajo!

Kaj je narejenega? Ej, mnogo! V državni zbornici je nekaj omajanih kiopij, nekaj podrhtih stolov in nekaj omazanih sten. To je socijalistiško poslansko delo. V tiste prostore, kjer bi morali sedeti modri in resni možje zbrani v zaresnem posvetu, so morali priti obo-roženi stražniki — mir delat, in ko ni bilo družega več mogoče — poslance siloma iz zbornice vlačiti. To je bilo tudi delo socijalno-demokratskih poslancev. In se nekaj: Nemška besnost proti Slovanom, ki so se združili med seboj v obrambo svojih teptanih pravic, bi bila že morala ponehati, ko bi ji ne bili pomagali socijalni de-mokratje. Ko so Nemci že pešali, so jim priskočili soci-jalisti in so z nepopisnim rujojenjem in podlo surovostjo povzdignili iznova vojsko proti — Slovanom. Kdor ima še kaj srca v sebi za svoj dom, svoj rod, svoj mili ma-terni jezik, mora vskipeti nad socijalistiško druhajlo.

Samo kdor ne more drugače do-kazovati svoje stvari, jo dokazuje s pestjo. Koder zmanjka razumnih dokazov, na-stopi sila. In res! To, kar hočejo Nemci, da bi namreč samo oni gospodovali in da bi bili drugi narodi njihovi hlapci, se ne da drugače dokazati nego s pestjo. Zato so pa tudi rabili pest v državnem zboru.

Ravno taka je s socijalnimi demokrati! Njihova stvar se ne dá dokazati, temveč samo vsiliti. Saj jih poznamo in vemo, kako si nabirajo pristašev. Vsakemu, ki je količkaj odvisen od njih, nastavijo tako rekoč nož na prsi in ga prisilijo v svojo četo. Sicer pa vprašujemo: Ali ni laž in obrekovanje, ali ni jeza in sovraštvo, s katerim agitujejo, tudi sila? Najbolj gotovo znamenje, da socijalni demokratje nimajo prav, je njihova agita-cija in njihovo delovanje. Ni čuda, da so tudi njihovi

poslanci pokazali, da jih niso njihovi volivci poslali v zbornico ne posvetovat se, ne z dokazi borit se za ubogi delavski stan, — vsega tega ne, — marveč da so jih poslali samo razbijat, kričat in pre-tepat se. Za take zastopnike bi bili dobri tudi stekli psi ali razjarjeni bivoli.

In kakšne so posledice takega postopanja?

1. Delavska stvar veliko trpi. Mnogo ljudij, ki ne pozna razmer, pravi sedaj: »Taki so vsi delavci. S temi ljudmi ni nič. Preveč imajo, da so tako surov.« To je prvi uspeh socijalistiških poslancev.

2. Sloboda in sploh državljanske pravice so zelo oskudovane. V zbornici bi moral vsak poslanec slobodno lahko izraziti svoje mnenje in se potegovati za to, kar se mu prav zdi, vsak, tudi socijalni demokrat. To je pa le mogoče, če se nasprotniki med seboj vsaj po človeški obnašajo, če drug drugega posluša in razmišlja o tem, kar se govori. Socijalni demokratje pa ne puste v zvezi z nemškimi divjaki niti do besede. Pretep je njihov parlamentarizem, surovost je njihova postava, psovanje in razbijanje je pri njih ustavno življenje. Gotovo je, da sme vsak po-slanec po svojem prepričanju delati, da vrže vlado, ki mu ni všeč, a z duševnimi sredstvi, ne s pestjo, s pa-metjo in ne s silo.

3. Prepír se širi med ljudstvom. Strast rodi strast! Če smejo zastopniki ljudstva kazati tako surovost, potem je pač to ljudstvu tem bolj dovo-ljeno. Poslanci kažejo pot. Kemski profesorji, doktorji, grofi in socijalistiški poslanci so pokazali v zbornici, kaj znajo. In ljudje so jih jeli posnemati. Na Dunaju, v Gradcu, po raznih čeških mestih so se jeli tudi ljudje igrati — zbornico. Kričali so po ulicah, pretepali se in pobijali okna. Vojaki so morali miriti in pri tem je bil v Gradcu jeden delavec vstreljen, več smrtno ranjenih, na Dunaju in po drugih mestih pa mnogo ranjenih in nebrojno zaprtih. To je vspeh socijalistiških zastopnikov. Prelita delavska kri, prestana sramota, neprestete de-narne škode — govori o njihovem delovanju.

Kaj so pa hoteli socijalni demokratje s svojim su-rovim nastopom? Tudi to se je jasno pokazalo. Borili so se za nemško nadvlado in za jude. V zvezi z liberalnimi zastopniki velikega kapitala so šli v svoj surovi boj! Tega nam nobeden ne utaji. Ko so v

Pragi Čehi se dvignili in jeli judom pobijati okna in napadati njihove prodajavnice, socialisti postavili so se na judovsko stran, češ, da zametujejo vsako silo. Hinavci! V Gradcu in na Dunaju so pa rujevali proti Slovanom in proti — duhovnikom. Vsi smo že zdavnej vedeli, da so socialni demokratje nemčurška in judovska tolpa. Pri zadnjih dogodkih se je ta resnica neizbrisno pribila, kakor se je tudi kot solnce jasno dokazalo njihovo sovraštvo proti Slovanom in duhovnikom.

Kaj bo iz tega? Druge pomoči ni, kakor trdno držati zastavo krščanskega socialstva in pod njo zbirati ljudstvo, da se prevrže nemška nadutost in socialistiska sleparija. Preko teh sovražnikov vsake pravičnosti pojmo na delo za blagor delavskega stanu!

Stanovanja delavskega ljudstva.

(Konec.)

V tretjem delu te velevažne razprave govori pisatelj o tem, da se delavci ne smejo zanašati na one tri družbe, ki bi jim morale pomagati, namreč na občino, deželo in državo, ampak pomagati si morajo tudi sami in sicer s tem, da ustanavljajo mej seboj društva za zidanje cenenih delavskih hiš.

Nekaj taci družtev že imamo. Lansko leto so ustanovili delavci mesta St. Denis-a pri Parizu tako stavbarsko društvo. Za jeden frank vplačila postane delavec družtenik. Kupna cena jedne hišice z vrtom je 5400 frankov (okoli 2000 gld. naše veljave). Ko plača desetino kupne cene, ima že pravico do hišice. — Iz drugih francoskih mest nimamo poročil. — Na Nemškem je takih družtev precej, ki zidajo delavcem cenó hiše. So pa tudi društva, ki zastonj preskrbljujejo dobra stanovanja (kakor v Monakovem - Gladbachu), ali pa »delavski domovi«, kjer imajo delavci — samci stanovanja. Tudi razni tovarnarji zidajo delavcem hiše, tako na primer Krup. V Berolinu daje »Leohospiz« delavcem stanovanja. — Na Švicarskem so sezidali 2029 delavcem hišice in sicer 613 z enim stanovanjem, 575 z dvema, 841 z več stanovanji. Skupaj je bilo 5910 stanovanj, kjer je prebivalo 29.561 oseb. — Tudi v Avstriji imamo nekaj takih družtev. Na Dunaju sta dve: Cesarja Frančiška Jožefa I. jubilejna ustanova, ki ima nad poldrugi milijon imetja in pa »Avstrijska domovska družba« (Oesterr. Heimstättengesellschaft), ki je pa žal! osnovana na kapitaliskem načelu. V Ljubljani zida delavske hiše neko društvo za Bežigradom, podpira ga kranjska hranilnica: delavec, ki plačuje 15 let najemnino, ima potem do smrti zastonj stanovanje. Izmed najlepše vrejenih taci družtev je delavska stavbna zveza (Arbeiter-Bau-Association) v Neunkirchen-u na Dolenjem Avstrijskem. Dné 1. vinotoka 1870 so se zapisavali prvi udje ter plačevali mesečno po 5 kr., iz dobrih rok pa je dobila družba nekaj daril in brezobrestnega posojila. Kupila si je najprej večji stavbni prostor, ki ga je parcelovala.

Kdor je imel že 25 gld. v zvezni blagajni, se je smel vdeleževati žrebanja teh parcel. Kdor je zadel kakšno parcelo, jo je plačal, oziroma po 6% obrestoval kupno ceno. Zveza je nato določila vsako leto, na katerih parcelah bo zidala. Lastniki teh parcel so imeli pravico izražati svoje želje glede na zidanje. Dozidano hišico je dobil v last parcelin lastnik, če je vplačal vsaj 5% kupne cene. Vsako leto je moral plačevati 6% za dolžno svoto in toliko za amortizacijo, da je vsaj v 25 letih plačal celo svoto. Daljše obroke je dovoljeval upravni svet. — Se sedaj deluje ta hvalevredna zveza. Do dné 30. rožnika 1885 je sezidala 112 hiš z dvorišči in vrtički, pa je imela še 19 praznih parcel. Koncem l. 1896. je imela za morebitne izgube 1571 gld. 57 kr. rezervnega zaklada.

Proti koncu omenja pisatelj, da v Avstriji kakor drugod zida sicer država ali pa podjetniki delavska stanovanja, toda to so kasarne, zidane največ iz dobičkaželjnosti, in so le shrambe, kjer hočejo izkoriščevalci ljudstva hraniti žive stroje t. j. delavce.

V krščanski organizaciji ne sme biti niti sence kapitaliskega teženja.

Sklep razprave se glasi tako-le:

»Iz našega dokazovanja vidimo, da je skrb za primerna stanovanja potrebna, vemo pa tudi, kdo naj zastavi pri tem delu svoje roke. Javne družbe dolžnosti smo opisali; kaj je storiti zasebnikom, je iz navedenih zgledov in pojasnil tudi jasno. Snujmo primerne stavbne družbe in uresničujmo tako, kolikor moremo, vzor, ki smo ga postavili v stanovanjskem vprašanju: Vsaka družina imej svoj lastni dom ali vsaj možnost, da si ga pridobi.

V tem smislu želimo najpristrčnejše, naj bi naša teoretiška razprava imela mnogo praktičnih uspehov. Pri solnograjskem obrtnem in delavskem shodu od dné 8. do 10. velikega srpana 1897 se je nasvetovalo skupno stavbno društvo vsaj za alpske pokrajine. Če to ne bo mogoče, osnujmo vsaj za slovenske kraje tako stavbno društvo; kdor pa more, naj je ustanovi kar za svoj kraj. V pravilih, ki jih je sestavil omenjeni solnograjski shod, je znamenito zlasti to, da se osnuje pri takih društvihi rezervni zaklad ne samo iz vpisnine, marveč tudi iz prostovoljnih daril. Ta zaklad pokriva morebitne izgube ali tudi v posebno važnih slučajih (ob bolezni itd.) pomaga delavcem plačevati njihov kupni dolg. Velikega obrta imamo že toliko v deželi, da marsikje tudi na Slovenskem zija globoka družabna rana v slabih stanovanjih. A veliki obrt bo rastel in s tem tudi važnost našega vprašanja, katero najdi povsod zrele resnobne može v svojo rešitev.

Vrh tega so pa mali obrtniki skoraj tako na slabem, kot delavci. Tudi zanje, zlasti pa za uspešno poziviljenje njihovih zadrug, je treba razvozlati stanovanjski voz. Osnovane posojilnice, konsumna društva in kmetске zadruge so prinesle med nas že toliko družabno-preosnavljajočega duha, da je snovanje stavbnihi družtev mogoče. Sestava in način poslovanja sta vsakomur jasna; kdor pozna imenovane plodove krščanskega socializma med nami.

Samo ene določbe, ki je brez dvojbe najvažnejša, ki se pa ne dá zapisati v nobena pravila, ne smemo zgrešiti pri svojem delu.

Vsak, kdor se loti sodelovanja pri stavbnih društvih ali sploh pri kaki ustanovi v korist delavskih stanov, mora prinesti seboj gorko srce. Iz žive vere v Jezusa Kristusa, našega Odrešenika, mora zajemati vase dejanjsko ljubezen do ubogih izobčencev naše družbe.

Ta določba se ne dá birokratizovati; s pisarniškim slogom je v bistvenem nasprotju.

Saj se v našem času o delavskih razmerah mnogo poroča, statistički se do prvin razkrajajo rezmere delavskih stanov, dolgi razgovori se vršé, sklepa se o njih, a nič nismo na boljšem.

Gorkih src manjka, ker manjka edine nepremožne ogrevalne sile, namreč krščansko - katoliške vere. Naša poročila, naši razgovori, naše razprave bodite v tem oziru drugačne, — ne samo plod umstvenih sil, — marveč vsakega poročila, razgovora in razprave se drži košček srca. Katoliška vera jim prilivaj živo srčno kri. Potem bodo živele!

Naša organizacija.

Iz Most. Dragi »Glasnik«, sprejmi enkrat iz naše vasi malo poročilo o ustanovitvi »Bralnega društva«. Ob obilni udeležbi se je vršil lepi shod, govorili so gg.: drž. poslanec dr. Krek, Ivan Jakopič, Andrej Plečnik in Fran Ziller. Društvu je pristopilo 52 udov, v odbor so izvoljeni gg. Fr. Karpe, Fr. Novak, Iv. Kremžar, Fr. Zakotnik, Val. Jagodic, Ant. Škoda in Fr. Ziller, pregledovalca računov Jožef Herfort in Fr. Cunder. Hvala Bogu, da se je tudi pri nas ustanovilo to prepotrebno društvo; upamo, da nam bo veliko koristilo, ker nam bo dajalo pouka v poštenih krščanskih časopisih in v poučnih predavanjih; tudi upamo, da nas bodo pevci razveseljevali in ogrevali naša srca z lepo slovensko pesmijo. Združili smo se in postavili k naši organizaciji en majhen člen, kar nas bo vezalo skupaj v eno veliko moč, da pokažemo Slovenci svojim nasprotnikom, da med nami ni prostora zanje in odklanjamo njihove krive in hudobne naklepe z vso odločnostjo. Združeni se hočemo boriti za svetinje našega naroda; po vzgledu svojih praočtov, za krst sveti in domače ognjišče, braniti materin jezik, širno Avstrijo in našega carja. Zato pa kličemo iz dna srca: Bog živi, Bog blagoslovi naše društvo in vso našo organizacijo!

Iz Zagorja. Zadnjo nedeljo nas je obiskal ljubljanski socijalni demokrat Zadnik. Pri Erjavcu je opisaval dogodke zadnjega državnega zbora. S primernim zavijanjem je dokazoval, da so v državni zbornici vse dosegli socijalni demokratje in z grozovito silo udrihal po slovanski večini. Prav posebno si je privoščil poslanca za peto kurijo na Kranjskem. — Odgovarjal mu je kapelan Škrjanec točko za točko. Zadnik je skušal

zopet zavijati v odgovor, toda ni mu šlo po sreči. Da bi ne bilo treba še jedenkrat poslušati kapelanove zavrnitve, je predsednik kar shod zaključil. Tudi prav!

Iz Trbovelj, dne 25. listopada 1897. (Obietnica.) Naj ti poročam, ljubi »Glasnik«, zopet nekaj veselega, namreč da smo obhajali obletnico našega katoliškega delavskega društva. Imeli smo ob polu 10. uri slovesno sv. mašo, katero je daroval č. g. P. Gregorc, bivši podpredsednik, pel pa pevski zbor omenjenega društva. Po krščanskem nauku zbrali smo se v gostilni narodnjaka g. Volavškega. Bilo nas je res lepo število! To nas prepričuje, da trboveljska dolina se ni v demokratskih rokah. Kot predsednik je č. g. P. Erjavec otvoril zborovanje in nam navel, kaj in kakšen pomen ima obletnica, in se še kot sivi starček veseli, da je ustanovnik tega velevažnega društva. Nato poprime še g. podpredsednik za besedo in nas v jasnem govoru podučí, kaj je prav za prav socijalizem, namreč velika reva na svetu: v družabnem, gospodarskem in delavnem oziru. Razlagal je namreč, kaj največ škoduje delavcem: namreč tovarne in pa stroji, ker slednji ima sto rok, delavec pa le dve. No, seveda, za tem se oglasi tudi tisti gospod, kateri mošnje z denarjem nosi. Povedal je namreč, koliko udnine se je nabralo, pa koliko imamo v naši železni »kasi«. Nato smo volili najprej predsedništvo, in je bil soglasno izvoljen predsednikom č. g. P. Erjavec in podpredsednikom g. N. Šentjuro, in slednjič odborne in namestne može in dva računski pregledovalca. Marsikateri od nasprotnikov je pokukal skozi vrata, a zbal se je vsakdo prevelike množice in z dobrim odšel. Pa tudi gg. pevcem gre zahvala, ki so med zborovanjem prepevali lepe narodne pesmi. Vračali smo se pozno v noč domov, polni veselja in upanja, da se nas prihodnje leto še več skupaj zveže v krščanski katoliški ideal. Novemu odboru in celemu društvu pa želimo obilo vspeha in Bog naj živi naše društvo še mnoga leta, in skupnemu geslu skupno zakličemo: »Vse za vero, dom, cesarja!»

Iz Železnikov, dne 23. novembra. Kar je začela propadati tukajšna željarska obrt, mislilo se je mnogo, prosilo in moledovalo marsikje, k a k o b i s e i n d a b i s e odpomoglo tukajšnim prebivalcem do trajnega zaslužka, pa zaman! Ko smo tako s strahom zrlí v bodočnost in videli pred seboj globoko zevajočo gomilo, ki nas žuga v gmotnem oziru zagrebsti v svoj naročaj, od koder ni več rešitve — tedaj se nam je še enkrat vzbudila želja, da bi živeli, da bi vstrajali, če tudi težko, saj se morda pozneje vendar kdaj, v teku časa se marikaj spremeni, tudi pri nas zboljša razmerje. — Videli smo, kako bijejo naši sosedge Kroparji boj za obstanek. Osnovali so si »delavsko zadrugo« in potem kmalu nato »konsumno društvo«. Koliko zaprek se je stavilo posebno zadnjemu društvu, to bi vedel najbolje dopovedati spoštovani g. A. Škriba. Čast mu! Napredek Kroparjev je bil hasen tudi nam. Mislili smo si: ako donáša konsumno društvo korist našim delavskim bratom onkraj gore, zakaj bi je ne donášalo tudi nam? Poprijeli smo se bili te misli kakor utopljenec slamnate bilke,

samo da bi se rešili, si pomagali. Vstanovili smo si konsumno društvo, katero danes stoji na dobrih nogah in če Bog dá, vstrajalo bode, donášalo koristi, če si tudi naši nasprotniki radi tega povijejo vratove. — Premožnejšim trgovcem in gostilničarjem bilo je tako še najbolj prav, kakor je bilo poprej, zato pa nekateri sedaj ne vedó, kako bi izlivali svoj žolč nad nas, kako bi dali svojim strastnim napadom dovolj duška, ker si je »zabiti« delavec izmislil kaj tacega. Gledite, g. vrednik, to je, kar me je napotilo, da Vam sporočam nekaj vrstic teh naših »miserere-popevk«. — Taki, ki imajo na prodaj zganje, tožijo, koliko da se popije sedaj vina v konsumnem društvu, a prej niso nikdar spomnili, koliko so oni stočili svoje žgane in nežgane strupene brlozge. Miha in Jerca, katera si bojda nista bila vedno najboljša prijatelja, tožita danes eden drugemu čez to »ubogo« društvo, posebno dolgojezična Jerca kar spati ne more od prevelike skrbi za nas. Pred jednim tednom izrazila se je ta hinavka, ki se gg. duhovnikom v obraz tako hlina, da kar »farji« izvan svojega poklica skupaj spravijo, kot ženitbe in društva, naj si že bode pomena ktereakoli hoče, ni vse skupaj za nič. V tem sta si pa zgorej imenovana jednaka, da trdita vsakomur, kako na nas pazijo orožniki. Zakaj? — Neki »plemenito« misleči gospod izrazil se je, da naj se delavci zgovarjajo od »soka«, ne pa od vina... Kje pa je zapisano, da je vino le za tiste, ki so premožni, in da bi si ga ne smel privoščiti tudi delavec kdaj kak kozarec, in vrhu tega če je po ceni? Samo ta, ki je od naših žuljev obogatel, samo ta tedaj naj sme vino piti in dobro živeti, a za te, delavec, pa je dober sok, sok iz koruzne moke, pa še tega naj bi bilo le malo. O, bridka ironija! Za tiste, ki ga pijejo vsak dan in često še preveč, to ni hudega, »ker okoliščina tako nanese«, a če ga izpije ubogi trpin v nedeljo en kozarec, tedaj je pijanec, samogoltnež, vse, samo človek ne. — Nekoji zelo skrbijo, kaj bode sedaj s trgovci in krčmarji, koga bodo sedaj ti skubli, ker se je v konsumno društvo vpisalo toliko udov? — Tem dam jaz dober svet brezplačno, samo bojim se, da me ne bodo ubogali, namreč: Pomladi bode še dosti dela v Ljubljani, naj gredo z drugimi delavci vred tja doli; ali naj začno v »kovaškem vrtu« škrlolom; ali, meni je vse jedno, če začno kovati, potem lahko pristopijo v naše društvo, katero jih sedaj tako hóde, pa bode mirna Bosna! — H koncu naj še povem, da se č. g. dr. Kreku pri naših glavanih siba moči, ker se tako uspešno poteguje za tako »plažo«. A mi mu izrekamo tem potom za njegov požrtvovalen trud svojo najpristrčnejšo zahvalo s klicem: »Bog ga živi in mu plati!« Našemu društvu istotako mili Bog dodeli trajno in uspešno bodočnost, potem je dobiček gotovo naš, a vaš, nasprotniki naši, pa prazen rovaš! Toliko za danes.

Konsument.

Železničar.

Železniškega ministerstva izdatki za bodoče l. 1898.

Sicer smo o tej stvari že nekaj objavili v prejšnjih številkah »Glasnikovih« sedaj naj slede še nekatere podrobnosti. Skupni izdatki bodo znašali 96.215.500 gld., prejemi pa se računijo na 118.829.800 gld. Za osebne izdatke se je določilo: 1. za tiste, ki pridejo na vrsto, da stopijo v stalno službo, 1.622.765 gld. več ko l. 1897.; 2. za l. 1898. na novo predlagano zvišanje in zboljšanje sistemimiziranih služb za 301.460 gld., 3. vvedla se bo nova razdelitev službe železniških čuvajev, in zato bo za leto 1898 treba več 70.000 gld., in sicer v ta namen, da se poskrbi za tiste čuvaje, ki bodo nadomestovali druge v njih prostem času, 58.000 gld., in pa v to, da se dá vsakemu čuvaju eno nedeljo dopoldne v mesecu prosto, 12.000 gld.; 4. za plačila postajnim in magacinskim delavcem z ozirom na izkaz leta 1896., nujno zboljšanje plač za 96.530 gld.; 5. pri službi nadzorstva vozov itd. večji izdatki 471.860 gld.; 6. da se odpomore nepriliki, ki so uradni prostori posameznih vodstev državnih železnic sem ter tja v najetih, raztresenih prostorih, sezidala se bodo posebna administracijska poslopja in sicer za enkrat v Inomostu in Beljaku; za vodstveno hišo v Beljaku se je določilo 296.000 gld., za Ljubljano (državna železnica), da se napravi paviljon, kjer se bodo izdajali vožni listki, dalje za tire zbok prelaganja tovorov z dohodom in prostorom vred, zidanje magacina, znesek 101.000 gld. Na postaji Kranj se bo zidalo stanovanje za uradnike in služabnike.

Razvedrilo.

All res katoliška cerkev in duhovniki nič ne koristijo človeštvu?

Spisal A.

V vsakem liberalnem, še bolj pa v socijalističnih listih se ponavljajo dan za dnevom psovke na katoliško cerkev in nje služabnike, duhovne. Katoliška cerkev ne stori nič za ljudstvo; vedno je bila le na strani bogatinov proti ljudstvu. Duhovniki tudi ne koristijo nič družbi; proč z njimi, le njih ne volit nikamor! Kdo bi se res ne razvnel čitajoč take in podobne izlive »svete« jeze, prihajajoče iz peresa kakega socijalnega demokrata ali liberalca, ki je že toliko (!) storil za bedno človeštvo!

Seveda pozabijo ti gospodje po navadi podpreti svoje trditve z dokazi, trdnimi, neovrgljivimi dokazi. Saj so prepričani, da jim bodo verjeli njihovi somišljeniki in čitatelji vse, da je le zoper one presnete »klerikalce«. Kaj je mar takim listom, če morajo prinesiti popravke, ki dokažejo ravno nasprotno! Ej, tisti § 19. se mora že spolniti; zraven popravka par tehtnih opomb

in opazk, pa zgubi popravek ves utisek. Tako se dela navadno pri nasprotnih časopisih.

No, pogledjmo še jedenkrat one trditve naših nasprotnikov, da namreč cerkev in duhovniki ničesar ne storé za ljudstvo. Ne bom dokazoval na dolgo in na široko, da to ni res, temveč navel bom le dva dokaza, ki prepričata lahko vsacega, ki ima le dobro voljo in pošteno srce, odprto za resnico!

Angleški socijalist Hydeman, ki ni ne katolik ne »klerikalec«, priše v svojem delu »Zgodovinska podlaga socijalizma na Angleškem« sledeče: »Katoliška cerkev je darovala več nego polovico svojih dohodkov ubožcem. Še dandanes se dobe ohranjena poročila mnogih samostanov, iz katerih je razvidno, da so porabili ne majhen del svojih dohodkov za prenočevanje popotnikov, za hrano in obleko revežev in za mnoge druge dobre namene. Koliko se je porabilo le za večjo slovesnost cerkvenih opravil in za kras hiš božjih! Res je tudi, da so bili duhovniki in menihi najboljši kmetovalci na Angleškem, in da je bila toliko časa, dokler je bila katoliška cerkev v posesti svoje moči in premoženja, sila in pomankanje ljudstva neznana reč. Če se računa k zboljšanju kmetijstva, k zidavam, k napravljanju cest — kar je bila neprecenljiva dobrota za tedanji čas — še gorečnost duhovnikov za ubožce in bolnike, za zboljšanje npravnosti in za ustanavljanje šol, je to dokaz, kakšen blagoslov so bili za človeštvo tako podlo obrekovani duhovniki, menihi in nune.

Po reformaciji (po odpadu od katoliške cerkve) so bili popotniki, ki so preje v samostanih dobivali hrano in prenočišče, oropani te dobrote; ravno tako otroci, ki so jih vzgojevali samostani. Izkoriščanje delavcev je bilo dovoljeno, isto tako oderuštvo in protestantizem (torej ne »klerikalizem«!) je bil glavni in neposredni vzrok revščine na Angleškem.

Tako piše drugoverec o katoliški cerkvi, ker sine zakriva očij in ne maši ušes, da ne bi slišal in videl resnice. Zgodovina je bila in bo še vedno glavna braniteljica katoliške cerkve, seveda resnična in nepristranska zgodovina.

Kneippa ste gotovo poznali vsi i po imenu i po podobi. Kako bi bil on lahko postal milijonar, če bi bil le hotel! Koliko bolnikov je prihajalo zlasti zadnja leta v Wörishofen, ki so mu prinesli mnogo denarja. Mimo tega je dobival tisoče tudi od drugod.

Tako mu je plačala firma Kathreiner-Münchner za dovoljenje, da sme prodajati »Kneippovo« sladno kavo, 220.000 mark. Te svote ni dejal Kneipp v verthajmerico, temveč daroval jo je wörishofenskemu zdravišču »Sebastianum«-u in tamošnjemu azilu za otroke. Honorari (nagrade) za spise so mu znašali 200.000 mark, in tudi od drugod je dobival pogosto darove, a Kneipp je ostal pri vseh tisočih priprosti nemški župnik, obračajoč darila in dohodke v dobrodelne namene. Tako n. pr. ga je stala stavba in ustanove otroškega azila 284.000 mark; wörishofskemu »Kneipianu« je daroval kot ustanovnik 75.000 m., ondodnim revežem 10.000 m.,

duhovnemu semenišču v Dillingenu 20.000 m., dekliski šoli wörishofenski 60.000 mark itd. Kar je pa razdal privatno, se ne da zračunati.

Ta je jeden zgled izmed tisočeri, kateri bi nam vsi lepo pričali, da je katoliški duhovnik res dobrota za človeštvo. Deluje skrito, in njegova dela so neznana svetu; zato ga svet zaničuje.

Drobtine.

(Cenjenim naročnikom.) »Glasnik« bo s prihodnjim letom pričel izhajati trikrat na mesec, v povečani obliki. Cena mu bode za celo leto 1 gld. Izhajal bode 10., 20. in 30. dne vsakega meseca; ako bode ta dan nedelja ali praznik, bo izšel dan poprej. Somišljeniki! agitujte za »Glasnik«, pridobivajte mu novih naročnikov! Tudi stare prosimo, naj nam zvesti ostanejo in nam kmalu dpošljejo naročnino. Prosimo pri pošiljanju naročnine, da bi vsak naročnik zapisal, če je stari ali nov naročnik, in pa natančen naslov. »Glasnik« bo na mnoge želje prinašal tudi domače novice, primerno razvedrilo in se bo potegoval kakor dosedaj za obstanek zatiranega nižjega ljudstva. Postopal bo odločno in bo stal kakor do sedaj na temelju krščanske resnice ne gledé na nekatera posmehovanja in zabavljanja. Torej somišljeniki, podpirajte po svojih močeh prepotrebni list, bodisi z darovi, ali z razširjevanjem lista, ali pa tudi z dopisi. Saj ni tako zakotnega kraja, da bi ne bil nižji stan zatiran. Vse, kar ni pravično, naj se obdelava brez bojazni. Uredništvo.

Slovenski krščansko-socijalni delavski zvezi v Ljubljani so pristopili kot podporni člani: č. gospod Martin Škerjanc, kaplan v Zagorju ob Savi; č. g. Jakob Gruden, župnik v pokoju; gg.: Fran Pavšner, krojaški mojster, Fran Zorec, molar, Helena Jaklič in Jera Palovec iz Ljubljane. — Na sv. Štefana večer priredi »Zveza« velik zabaven večer združenih krščansko-socijalnih društev ljubljanskih.

Kantine pri stavbnih podjetjih. Ze več let se pri tožujejo obrtni nadzorniki proti izkoriščanju stavbnih delavcev s kantinami. Navadno si polirji na stavbiščih, v opekarnah in kamenolomih z zvitim povdarjanjem, da je kantine treba, izposlujejo dovoljenje pri obrtni gosposki in potem odirajo delavce, da je groza. Treba bi bilo tu pač večje previdnosti, nego jo ima kak neiskušen, v delavskih razmerah popolnoma neuk komisar. Delodajavcu ali polirju bi se sploh ne smelo dati kantinsko dovoljenje.

Kedo naj se vtika v javne politične zadeve? To vprašanje je po židovsko-liberalno-framasonskem receptu sprožil dr. Ivan Tavčar na znanem petijotskem shodu v Vipavi, rekoč: »Duhovnik naj ostane v cerkvi in naj se ne vtika v javne zadeve, ker vtegne s tem

škodovati svojemu poklicu in zanemarjati od cerkve predpisane dolžnosti. « Ako méni dr. Tavčar, da duhovnik vsled svojih dolžnosti v cerkvi, kot državlján in duhovnik ne sme stopiti v javnost, mora logično tudi pritrditi, da tudi advokat in deželni odbornik je v nevarnosti za svoje dolžnosti, ako stopa v javnost. Po tem receptu bi se ne smel logično za javnost nihče drugi brigati kot tisti, ki nima pod Bogom nobenega posla. Tem pristevamo pa bogate lahkoživne gigerle, barabe in pa plačane soc. demokrat. agitatorje. Radovedni smo, ali bi bilo dr. Tavčarju prav, ko bi bilo tako? Liberalnim gospodom bi pač ne škodilo nekoliko liberalizma in pa malo pameti.

Iz Idrije. Dné 2. decembra sta bila pri cesarju sprejeta neka vdova in neki upokojenec. Izročila sta Njega Veličanstvu samemu prošnjo, da se na vse vdove in upokojence raztegne odlok vis. poljed. ministerstva, po katerem bodo dobivali od novega leta naprej rudarji ter od 1. januarja naprej upokojeni in vdove žito zastonj. Njega Veličanstvo presvetli cesar je deputacijo prav milostno sprejel in dal prosilcem mnogo upanja. Čisto prav bi tudi tudi res ne bilo, ako bi se prezrlo te siromake. Leta in leta že moledujejo upokojenci in vdove, poslanci so se vneto potezali zanje, vlada je sama spoznala, da 63 kr. je pač malo presramotna penzija. Vdove so namreč tako srečne, da imajo tako visoko pokojnino, nekatere pa celo celih 44 kr. na mesec. Dobé tako malo, ker se jim je doslej čez jeden goldinar utr-gavalo za žito. Vsaka vdova ima namreč 17 litrov pšeni-ce in 25 litrov rži mesečno. Odslej bode to zastonj. Čudno je, da ministerstvo ni dovolilo te prednosti ob enem tudi za stare vdove in upokojence. Pri ureditvi uradnih vdov se je drugače ravnalo. Tu se niso spom-nili le prihodnjih vdov, ampak so tudi vsem starim po-visali pokojnino na 400 gld. Naj se spomnijo sedaj vendar tudi teh doslej vedno pozabljenih siromakov! Saj ne bode mnogo več izdatkov. Vseh vdov in upoko-kojencev skupaj je okoli 180. Socijalni demokratje so silno preširni. Za obrtno zadrugo so zmagali brez na-sprotovanja. Zato že menijo, da sploh zanje ni več no-bene postave, nobene meje. Sedaj dajejo za svoje shode vstopnice celo šolarjem. 21. novembra je bil pri Leo-poldu Žnidaršiču shod po § 2. Vstopnico so dali res tudi 13letnemu učencu Francetu Gnjezda iz Idrije. Ako ga sklicatelj Tomaž Filipič ne pozna, vedeti mora, da § 2. neznanecem prepoveduje dajati vstopnice. Sicer pa »zgodaj začne žgati, kar kopriva če postati.« Omenje-nemu učencu so sploh taki shodi ljubši nego krščanski nauk. Ob zadnjem shodu pri M. Kavčiču je rjul nad kapelanom spodnjeidrijskim jako debele psovke. Nade-polna mladina!

Dvajset let delavskega varstva. 21. oktobra t. l. je minilo dvajset let, odkar so vvedli na Švajcarskem za-vezniško postavo glede tovarn. Od 1. januarja l. 1888 velja. Od tedaj so postavo sicer še večkrat spremenili in posamezni švajcarski kantoni so napravili tudi še po-sebne postave, ki so boljše, vendar pa se mora reči, da je ona postavagledeto varn storila dosti dobrega. Obrt-

nija se zaradi nje ni slabše razvijala; še zdato se je pomnožilo število obrtov, delavcev in konjskih sil. De-lavstvu in socijalnemu sporazumljenju na Švajcarskem je postava mnogo koristila. Pod njenim vplivom se je v mnogih obrtnih delavni čas napravil celo manjši, kakor pa ga zahteva postava. Po uradnih poročilih tovarn iz l. 1895. je le še 57 od 100 tovarniških delavcev, ki de-lajo po osem ur, 43 odstotkov pa imajo že manjši de-lavni čas.

Ali se da skrajšati delavski čas? Ko se je slo l. 1883. in 1884. v državni zbornici zato, da se določi zakoniti je d n a j s t u r n i d e l a v n i k, je bilo med kapitalističnimi možici strašno krika in vika. Vzdihovali so, kot bi jih že iz kože devali in popisovali so živejše od vsake ciganke, ki na kvarte prorokuje, kako bodo go-tovo v Avstriji propadle tvornice in bodo tvorničarji od hiše do hiše prosili kruha. Vzlasti za tekstilni obrt so obetali gotov propad. Voditelj nemške liberalne stranke Klumecki je zakričal: Brez dvanajste ure propadejo vse predilnice. — Jednajsturni delavnik se je vendarle uve-del in kakšne so mu bile posledice? Tvorničarji so kes-neje vsaj toliko, če že ne več zaslužili, nego preje. Ne-kateri izmed njih sami prihajajo do spoznanja, da jim skrajšanje delavnika ni v škodo in zato se sedaj, hvala Bogu to vedno bolj širi. Na Dunaju je n. pr. splošno uveden deseturni delavnik; neka predilnica je delo skraj-sala celo na osem ur. Na drugi strani imamo pa zopet sila žalostnih vzgledov. Prošenj za podaljšanje delavnika je od leta do leta več. Vlansko leto jih je bilo n. pr. 612. — Pri malem obrtu vlada v tem oziru velik ne-red; samo v praški mali obrti je popolnoma izveden zakoniti delavnik. Čas je že torej, da zakonodavstvo na pričeti poti nadaljuje in skrajša delavnik vsaj za jedno uro. Krščanski socijalisti so to predlagali v državnem zboru. Bog daj, da pride njihov predlog kmalu na vrsto!

Kazni v tvornicah. Po našem obrtnem zakonu mora biti v delavskem redu vsake tvornice natančno povedano, čemu se vporablja denar iz denarnih kaznij. Samo po sebi je umevno, da se mora vporabljati v de-lavcem koristne namene n. pr. za bolniško blagajno. Toda mnogi podjetniki še sedaj tolmačijo to stvar sebi v korist. V kovinskem obrtu je še več podjetnikov, ki nalagajo v svojih delavskih redih delavcem, ki prihajajo prepozno, precejšne kazni in te spravljajo zase. Ravno tako se godi delavcem velikrat krivica pri odtrgovanju pri plači za pokvarjeno blago. Dobičkaželjnost stakne tudi tam kaj pokvarjenega, kjer je prav za prav vse v redu, samo da dobi priložnost odtegniti delavcu pri plači.

Delavski redi. Po zakonu je določen za vsako tvor-nico delavski red, ki mora imeti določila o mladih de-lavcih, o delavski dobi, o pravicah in dolžnostih nadzi-ralnega osebja, o kaznih, o načinu izplačevanja in o od-povedi oziroma o slučajih, kedaj se delavska pogodba takoj brez odpovedi razruši. Tvorničarji so zavezani iz-ročiti vsakemu na novo vstopivšemu delavcu jeden izvod svojega delavskega reda; vrh tega mora biti ta na očitnem kraju v tvornici nabit. — Tu je še mnogo napak. Veliko tvornic sploh nima delavskega reda, druge

imajo v njem popolnoma nezakonita določila. Delavci navadno ne dobé nobenega izvoda v roko in če se že kje nabije, se navadno v to izbere kak skrit prostor. Tu imajo obrtni nadzorniki še obilo posla.

Nezgode po tvornicah se grozno širijo. Kolikor so jih izvedeli obrtni nadzorniki, jih je bilo leta 1883 — 556, 1884 — 1064, 1885 — 1947, 1886 — 3001, 1887 — 3178, 1888 — 3140, 1889 — 1140, 1890 — 11.038, 1891 — 16.832, 1892 — 22.082, 1893 — 29.719, 1894 — 35.476, 1895 — 44.489, 1896 — 53.471. — Tukaj je torej še mnogo dela za obrtne gosposke in nadzornike, pa tudi za delavce in delodajavce, da se pride v okom tem ogromnim nesrečam.

Socijalni demokratje — poštenjaki? Meščanom toulonskim na Francoskem se je slednjič posrečilo po velikih in burnih volitvah izključiti socijaliste iz mestne hiše. Listi prinašajo celo vrsto zanimivih slučajev in načinov, kako so si socijalisti v prošlem despotizmu monopolizovali prihranjeni denar občinski. Mestna bilanca se je preračunila na dva in pol milijona goldinarjev, in od tega denarja je moral izginiti velik del v nenasične mavhe »bratov« in »sodrugov«. Pod rubriko »stroški za vožnjo« so se vrščavali vsi mogoči drugi izdatki, tako n. pr. izdatki za vzdrževanje vrta nekega mestnega svetovalca. — Prijatelji svetovalcev so si opisovali na stroške mestne bilance in ob sprejemu ruskih mornarjev so si steli mestni očetje v svojo dolžnost, oskrbeti si nove obleke z delom denarja, dovoljenim za svečanost. Toda to je se najmanjše. Nekaj vrednostnih papirjev nekega umrlega podjetnika se je našlo pri mestnem uradniku; pri preiskavi izjavil je uradnik, da mu je podjetnik uže naprej dal denar za dela, ki se imajo izvršiti. Odsek za mestni tlak prisvojil si je mnogo tisočakov, med tem ko se je porabil za tlak jako majhen del omenjene svote. Število uradnikov, imenovanih od mestne socijalne uprave, je skoraj neskončno: razven navadnih uradnikov, ki so napolnjevali vse urade, imenovali so se tudi častni uradniki, katerih delovanje je obstojalo jedino v tem, da so dobivali mesečno plačo. Celih 12 meščanov je imelo nalogo odstranjevati stare vence s pokopališča. Prijatelji svetovalcev, ki niso mogli dobiti nikake službe v občini, so se oproščevali davkov. — Neki nemški list prinaša nekatera imena »družnikov«, ki so se vvrstili mej socijaliste iz denarnih ozirov. »Družnik« Viljem Günther, denarničar nekega kluba demokratičnega na Dunaju je oplenil »denarnico« za 9000 gld. — A. Baumann, predsednik demokratičnega društva tiskarjev v Tirolu je lani poneveril iz podporne glavnice malenkost 2460 gld. — Urednik in družnik Czermak je bil v Brnu dné 18. junija 1895 obsojen na 2 meseca zavora, ker je porabil v podporo nabrani denar. — 4. novembra 1896 so obvestili »družniki« budapeštanski pravico, da so uredniki akcijskega lista izpraznili blagajno. — V novembru leta 1896. je pobegnil iz Norimberga »družnik« Pföntner z blagajno vred. — Friderik Stellenberger, blagajnik v Debschnitz-u je pobegnil v septembru 1896 z

blagajno vred in svojo »družnico« imenovano Klara Meisel, blagajničarico socijalno-demokratičnega kluba in s tem dal praktičen vzgled skupnosti (komunizma) posestva in žen. — »Družnik« Gerstle iz Tubing je izginil z društvenim denarjem; istotako je napravil v Nordheimu mizar Franc Klag. — »Družnik« Borgula, predsednik bolniške blagajne tapetnikov na Dunaju in velik kričoč, je bil obsojen 20. maja 1896 na 4 mesece trde ječe. — Urednik nekega delavskega lista, imenom Hager, izginil je pred 2 mesecema iz Fürth-a na Bavarskem z 9000 markami in je bil pred kratkim zaprt. — »Družnik« Kempe, blagajnik demokratičnega podpornega društva klobučarjev v Berolinu, se je zadovoljil z 10.000 markami, katerih je rešil blagajno. — Da, prav imajo »družniki, sociji«, da se v nemajo za skupnost, komunizem premoženja, in jo tako opevajo!

Nova delavska stranka v Združenih državah Severne Amerike. Kakor na Angleskem, tako tudi v Severni Ameriki do sedaj niso bila ugodna tla za socijalno demokracijo; bili so jedini z drugimi strankami in so tudi res dosegli primerne zakone. Toda ti zakoni se niso izvrševali. Sedaj pa se je osnovala del. stranka. Evgen Debs, ki je vodil znano stavko v Čikagi, je zbral okrog sebe znatno število somišljenikov. Izdali so oklic. Nekatero točko podamo tu. »Delo — telesno in duševno — je jedini tvoritelj bogastva in omike. Iz tega sledi, da bi morali vsi tisti, ki upravljajo vse delo in ustvarjajo vse bogastvo, uživati vspehe svojega truda. Način modernega proizvodnje jim nasprotuje. Sredstva pri podjetjih so prevelikanska, in malo kateri jih morejo ustanoviti. — Tako je proizvajalec ločen od svojega proizvoda. — Časih je delal delavec na svojo roko in je bil gospodar svojega izdelka. Sedaj delajo tisoči na pr. v tovarni, pa noben ni gospodar svojega izdelka. Sadove njih skupnega dela uživa posestnik strojev, tovarne itd. — Vkljub politiski enakosti (v Severni Ameriki smo! — Opomba por.) izsesavajo bogati podjetniki delavce. — Vsled sedanjega kapitalističnega sistema se delavcem zadržujejo sredstva, da bi si sami delo napravili. — Naše politično življenje je sicer demokratično, toda gospodarstvo je trinoško, despotičsko. — Ljudje in narava morajo služiti, da delajo dobičke — posameznikom. — Človeško delo je tem mogotcem blago, ki se kupi na trgu, in življenje človeško jim je brez vrednosti. — Mi hočemo ta kapitalizem vreči s tem, da si priborimo politično moč. Deželo, vsa proizvodna, prevaževalna in razdeljevalna sredstva naj dobi narod nazaj v svoji celoti. Na mesto sedanjega slepega proizvodnje blaga naj stopi družba, v kateri vsi sodelujejo.«

Nov zakon glede živil. Z dnem 15. oktobra t. l. je stopil v veljavo nov zakon o živilih, ki more zanimati tudi občinstvo, ki kupuje živila. — Nekaj naredb se le z nova zabičuje, nekaj je pa čisto novih. Nove so odredbe n. pr., kakšne naj bodo posode za jed in pijačo, kakšne morajo biti otroške sesalnice (mej sto delci sme le jeden del biti svinca), v kaj se smejo živila zavijati. Bakrene ali mesingaste posode morajo biti zno-

traj precinjene s cinom, ki je brez svinca; če ne, se ne sme kuhati v njih. — Druga odredba z dne 13. oktobra t. l. govori, kako se sme narejati soda voda.

Stavke na Angleškem. L. 1896 bilo je na Angleškem 1037 stavk, med tem ko jih je bilo l. 1895 le 876; toda trajale niso tako dolgo, kot prejšnje leto, zakaj delavcev, ki so se udeležili stavk, bilo je 199.600, a l. 1895 jih je bilo 263.758. Največ je bilo udeleženih zidarjev in tekstilnih delavcev. Vsepeh se je dosegel v 439 stavkah, 45 stavk je bilo brez vspeha, a druge so imele le deloma vspeh.

Odpopotoval je v bodočo državo »sodrug« mizar Ludvik Wilhelm iz Šarlotenburga (Charlottenburg) na Prusovskem. Bil je blagajnik zveze nemških lesnih delavcev. Za pos si je vzel seboj, to se tako zastopi, blagajno. — Pri zadnji stavki tudi blagajnik uslužbenecv pri zasebnih poštah, sodrug Schumann iz Berolina, ni mogel dati računa o 500 markah.

Lepi priimki. Bravcem, ki so nekoliko večši nemščine, podajamo tukaj nekaj lepih priimkov, ki so se dajati pretekle dni v dunajski zbornici: Bestien, Bube, Gassenjunge, Gaukler, Gebirgstrottel, Haderlump, Hanswurst, Hallunke, Holofernes, Judas, Judomagyar, Judengesicht, Judenknecht, Kerl, Lausbub, Maul halten, Schandbube, Schnapsbudike, Schmul Leeb Kohn, Schuft, Schurke, Trottlet itd. Prestavili jih nismo, ker jih ni lahko.

Pobirek iz cestnega pogovora dveh žensk v Idriji. Nana: »Viš, de sa zdej knapi dabil zastonj žitu in darva, tu sta nardila Farjansč in pa Majeron; Krek ni prav neč sturu, mu ne pstijo prav neč gavart v rajhsrotu, ker je dhoven, to mi je naš Francel pravu, de je brav v Narodu.« — Tona: »Al de! Pa pravija makrač, de sa to vani nardili! Sej je pravu vzadnč babela, tu sma mi nardil, pa bama še kej!« — Nana: »Bejš, bejš!«

Za dom delavskih stanov!

Dar vipavske duhovščine po č. g. župniku T e x t e r j u na Colu 8 gld. — Č. g. Jurij Karlin, kapelan v Črnomlju, 2 gld. — Bog plačaj! Somišljeniki, spominjajte se prekornostnega in prepotrebne doma!

Nova pijača zoper mrzlico. Izvrsten pripomoček zoper mrzlico je Kathreinerjeva sladna kava, navadno imenovana Kneippova kava. To je spoznal g. dr. med. Prager v Elberfeldu. Opazil je namreč večkrat pri mrzličnih boleznih, da mnogim bolnikom, otrokom in odraslim osebam, ni ugajala navadna voda, pa tudi ne z malikovcem ali s citronovim sokom, če so jo pili za žejo dalje časa. Nekoliko si jih je zaželelo požirek kave, ki jim pa seveda ni koristila zaradi hude vročine; kajti zrnasta kava, kakor je znano, razgreva in razburja. Dr. Prager pa si je pomagal s pijačo, ki je neškodljiva, ali po okusu zelo podobna zrnati kavi; zapisal je namreč Kathreinerjevo kavo, katero je moral bolnik piti mrzlo. Vedno je mrzličnim bolnikom ta dobra pijača pogasila žejo, pa tudi dobro jim je del njen užitek, ko so zadostili svoji želji po navadni kavi, ki je prepovedana v bolezni. Sladna kava vpliva toraj tudi na počutke bolnikov. Veseli ga, da se mu je izpolnila želja, in to pomaga, da hitreje ozdravi. Za bolnike, ki jih kuba huda vročina, je primešati mrzli ali hladni sladni kavi eno ali dve žličici citronovega soka. Tudi ta pijača je že izvrstno pomagala pri pljučnici, gripi (influenzi), davici, vnetici bezgalk, vnetici in trganju, mrzlici, pri ranah in pri želodečni oteklini. Ker je Kathreinerjeva sladna kava prav po ceni, si more tudi najubožnejši človek pripraviti to pijačo zoper mrzlico, imovitejšim pa je tudi nadomestek za nezdravo zrnato kavo, ob enem pa se v bolezni lahko privadijo tako zelo ugodni sladni kavi, da jo potem pijo tudi zdravi čisto kot jaso jako okusno primes z zrnato kavo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Ivan Jakopič.

Fr. Breskvar

knjigovez Pred škofijo št. 6

se priporoča obilnemu naročevanju. Vzlasti ima v zalogi mnogo trpežnih, lepih platnic za knjige družbe sv. Mohorja. Izdeluje vsakorsne, tudi najfinejše platnice. Prevezava misale. Priporoča platnice za Pletersnik-Wolfov slovar 1 zv. — 90 kr., z vezavo vred 1 gld. 40 kr., platnice za Dom in Svet po 70 kr., z vezavo 1 gld. 20 kr.

Josip Cvetrečnik,

sobni slikar

v Ljubljani, Karlovska cesta 2

24-23

se priporoča.

Čast domačemu obrtu!

Svoji k svojim!

Preč. duhovščini in sl. občinstvu se priporočam v izdelovanje

vsakovrstne obleke

po zelo nizki ceni z dobro postrežbo

Fr. Pavšner

krojač

Valvazorjev trg št. 4
v Ljubljani.

Kdo pije

Kathreiner-
Kneippovo sladno kavo?

Vsak

kdor ljubi okusno kavo, hoče zdrav ostati in si kaj prihraniti.

Prihodnja številka Glasnika izide 23. decembra.

Tiska »Katoliška Tiskarna.«